

3aKBM-Senta	VMMI-Zenta
БРОЈ/ŠZAM:	815-2023
ДАТУМ/КЕЛТ:	20.01.2023

Програм рада Завода за културу војвођанских Мађара за 2023. годину

1. Увод

Програм рада Завода за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту: Завод) за 2023. годину на основу статута Завода – као и претходних година - се фокусира на четири приоритетне области:

- (1) јачање улоге мађарске културе у Војводини у *изградњи и развоју заједнице*;
- (2) неговање и дигитализација материјалног и духовног културног *наслеђа* националне заједнице војвођанских Мађара;
- (3) пружање помоћи у изградњи модерних институционалних услова за културно стваралаштво, односно *савремену културу* Мађара у Војводини;
- (4) обезбеђивање једнаких могућности – са посебним освртом на мађарску заједницу у Војводини – приступ културним добрима и услугама, и то помоћу система средстава *отворене културе*.

Основни задатак Завода, као државне институције са седиштем у Сенти, основаног од стране Националног савета Мађарске националне мањине и Аутономне Покрајине Војводине, за 2023. годину је документовање, истраживање и презентовање културе националне заједнице војвођанских Мађара; оснивање и обезбеђивање рада стручних библиотека и интернет база података; обезбеђивање стручних усавршавања, односно трансфера знања; пружање информација, саветовање; презентација културних вредности, истраживање њиховог друштвеног утицаја, односно проучавање промена културних институција; анализа рада културних заједница, обављање истраживања који помажу њихов развој – проналазећи методе које омогућују функционисање и у онлајн простору; као и пружање других научних и културно-просветних услуга.

Завод, поред вође института, тренутно има десет делокруга рада дефинисаних у пословној класификацији:

- један руководилац правног, финансијског и кадровског одељења,
- један материјално-финансијски референт,
- референт за опште послове,
- два референт за просвету,
- један библиотекар,
- три техничара документариста за дигитализацију,
- један архивар народне музике).

У зависности од материјалних могућности наш рад у 2023. години би могли помоћи следећи спољни сарадници: један истраживач; три сарадника задужених за дигитализацију/прикупљање народних бајки, од три до пет спољних сарадника за каталогизацију, један оператор Дигиталне архиве војвођанских Мађара (Вамадиа); један координатор задужен за Комисије ризнице културних вредности војвођанских Мађара (КРКВВМ); један сарадник задужен за инфраструктуру; један системски администратор; један сарадник задужен за подучавање народне музике; два библиотекар; једна особа задужена за чистоћу.

Због садржаја о обима задатака Завода било би основано да се од доле наведених сарадника њих најмање четири-пет заснује стални радни однос: један библиотекар, три техничара дигитализације и један финансијски асистент.

Било би потребно да се установи стална радионица Дигиталне архиве војвођанских Мађара попут радионице за дигитализацију која има задужене особе којој именоване особе из региона достављају податке. Особе задужене за регион би биле колеге из завода, а особе које достављају податке би били спољни сарадници. Области Дигиталне архиве војвођанских Мађара: база података периодике, издања, стручних књига и белетристике (2-4 особе); фототека (2-3 особе); аудио база етнографије и фолкористике (3 особе); аудио база просвете (1 особа); база података и фототека уметности (1 особа); база података позоришта (1 особа); база података музике (1 особа); (у далекорочном планирању се предвиђа и база података филмова и медија).

Завод реализује неколико програма развоја у стручном партнерству са Културним савезом војвођанских Мађара.

Делатност и структура

2. Инфраструктура

Локална самоуправа општине Сента је Историјском архиву Сенте и Заводу за културу војвођанских Мађара предала право коришћења комплекса бр. 1 бивше сенћанске касарне, где на приближно 600 м² површине где је уређено и опремљено складишта јавне збирке (архива и библиотека), а потребно је уредити и један истраживачки објекат. У приземљу зграде смо уредили магацински простор. Потребно је опремање складишних канцеларија и просторија за истраживаче намештајем и техником, као и даље уређење простора за складиштење, задаци су за предстојеће године. Потребно је покренути услуге грејања, снабдевања струјом и водом. Неопходно је одржавати температуру у складиштима између 10 и 12 степени у зимском периоду како се материјали који се тамо већ чувају не би оштетили, а осим медија на папиру, могу се складиштити и други медији (попут екстерних складишних јединица, уметничких предмета, фото негатива, фото материјала, фото стакла, итд.) У буџету завода **за сада није обезбеђена могућност да се покрију годишњи режијски трошкови касарне.**

Наш Завод архивира значајан део дигиталног блага војвођанских Мађара, зато је важно на годишњем нивоу развијати рачунарски парк, дограђивати софтвере, а наглашена је потреба да се обезбеди и редовно одржава сервер великог капацитета за складиштење података, наиме без поменутог не можемо безбедно чувати огромну количину дигиталних података. Потребне су још и јединице за складиштење података: набавити Transcend TS4TSJ335T3 External HDD 4 TB 3.5" (2 ком), Transcend 2.5" 2TB StoreJet 25M3, External HDD, 5400rpm, Anti-shock. За дигитално очување података одговарајућег квалитета је потребно ићи у корак са техничких развојем: набавити један скенер негатива великог капацитета (Epson Expression 12000XL Pro), 4 столна рачунара, 4 лаптопа и софтвера за обављање послова дигитализације, а у дугорочном плану је и набавка једног тродимензионалног ласерског скенера – помоћу којег се може забележити тренутно стање споменика културе, скулптура, као и важних предмета из наслеђених збирки.

Инвестиција, реновирање: у спољњем магацину, у касарни на једном месту се паркет одлепио од пода. Инвеститор, на жалост, није показивао спремност да поправи „под гаранцијом“, а поправка још увек није обављена.

3. Грађење и развој заједнице

3.1. Развој насеља уз активно учешће локалног становништва

Наш Завод координира и помаже рад **Комисије ризнице културних вредности војвођанских Мађара (КРКВВМ)**. Задатак нам је да одржавамо контакт са члановима локалних комисија за базу података вредности; контрола и допуна предлога које пристижу; даља теренска истраживања у вези предлога елемената за локалне базе података вредности. Досада пристигле кандидатуре показују да локални сакупљачи вредности знају да препознају вредности свог насеља, међутим, често не умеју дати одговарајући опис датог елемента, према аспектима потребним за базу података вредности. Често означавају елементе о којима не постоји (стручна) литература, па имају још тежи задатак. У таквим случајевима треба додатно испитати тематику, додати питања и аспекте за описивање тематике, евентуално обавити мање теренско истраживање по том питању.

- a. Наш задатак је припрема елемената из Иностране ризнице културних вредности, **за више нивое предлагања**, одабраних из базе података вредности од стране комисије. КРКВВМ је изгласао проширење Ризнице културних вредности војвођанских Мађара новим елементима. Током 2021. године је стигло 120 поднесака. На основу резултата онлајн гласања о прихватању поднесака, Ризнице културних вредности војвођанских Мађара достављено је 60 нових предлога, поред постојећа 64. Следећи задатак у 2023. години је припрема и проширење комплетне документације прихваћених поднесака, као и припрема селекције

елемената који се бирају из Националне регионалне збирке мађарских вредности у иностранству и Ризнице културних вредности војвођанских Мађара за подношење на вишим нивоима.

b. Обезбеђивање могућности представљања и сусрета за **локалне ризнице културних вредности**. У склопу истог:

- *Дани војвођанске културне баштине*. Програм Дана културне баштине има за циљ популаризацију сакупљања културних вредности са научном, образовном и практично оријентисаном намером. Кроз лично присуство и изградњу односа, локално становништво, потенцијални предлагачи и чувари вредности изблиза упознају рад Ризнице вредности. У међувремену, уз стално присуство штампе, покрет сакупљања вредности постаје легитимнији и челници насеља осетиће снажнију потребу придруживања програму.
- Покретање серије разговора *Добра пракса ризничара* онлајн (подкаст, видео уживо) са челницима локалних културних вредности у Карпатском басену, као и разговор о њиховој доброј пракси по принципу један ризничар једна прича.
- Оснивање рубрике *Наслеђе и заједница* на сајту (ertektar.rs). У оквиру ове рубрике извештавамо о добрим праксама војвођанских локалних ризница у вези са догађајима. Развијаће се на сајту Ризнице културних вредности војвођанских Мађара (ertektar.rs) и промовисаће се на друштвеним мрежама ризнице.
- *Ризничарски ментор програм*. Пружање помоћи у функционисању војвођанских локалних ризница путем регионалних ментора. Ментори изаберу по жељи неколико места и тамо помажу комисијама локалних ризница у изради предлога, у сакупљању потребних података и документације, израда конкурсне документације за Конкурс Хунгарикум, у планирању и извођењу ризничарским манифестацијама.
- Рад у 2023. на промоцији популаризације методолошког приручника и радне свеске (*Види се на земљи, иде по облацима. Етнолошке информације о војвођанским Мађарима за децу, родитеље и педагоге*) издатог у склопу конкурса Хунгарикум 2021/2022.

Радна свеска представља почетак једне серије, која ће представити вредности војвођанских Мађара, и тако би могао у 2023. почети рад на припреми радњи за издавање другог дела свеске.

- **Успостављање нових и ближих односа са мађарским институцијама и међународним представницима ризничарског покрета.** Размена искустава, заједнички догађаји, публикације, споразуми о сарадњи на институционалном нивоу у области реализације одређеног циља, а кроз све то учинити видљивијим Ризницу културних вредности војвођанских Мађара у Карпатском басену у циљу повећања привлачности културне и туристичке понуде од Мађара за Мађаре.
- *Организовање кампова и екскурзија са циљем упознавања отаџбине и очувања вредности у Војводини.* Овај програм је намењен младима који похађају основну и средњу школу, оснажује њихов локални идентитет.

с. Духовно културно наслеђе

Координација означавања духовно културног наслеђа војвођанских Мађара на листи духовно културног наслеђа Србије. Тренутно су у припреми следећи предлози: Купусина као духовно културни регион, пракса прављења пужасте тестенине у реформатској заједници, бербански бал Дорослова, и војвођанска музика свирана на цитри.

Допуна и унапређење садржаја сајта **ertektar.rs** наставља се и у 2023. години.

3.2. Програми образовања одраслих

а. Обуке библиотечке групе Капоч. Организација годишње акредитоване библиотечке обуке.

Пре непуних четврт века са уједињењем десет библиотека, које су значајне за мађарску заједницу у Војводини се створили услови за оснивање једне функционалне информационе-дидактичне групе библиотека, чији је основни задатак постао помоћ Мађарима на јужним крајевима при снабдевању информацијама, и развој библиотека јавно образовних институција, удружења, клуба читалаца, школа; ојачавање конекција и људских веза које могу у сваком смислу још више допринети даљи културни развој војвођанских Мађара, али највише у развоју културе читања, у ефикасном снабдевању, дистрибуцији и пласману мађарских књига, сачувању мађарског идентитета, у укључивању у јединствену светску мађарску културу, и сачувању нашег културног наслеђа.

Стручно усавршавање Библиотекарског Института. Даље усавршавање библиотекара у сарадњи са Библиотекарским Институтом из Будимпеште. *Инвентар, сортирање – правила и пракса. Правилно израда годишње статистике.* Покрајински буџет: 100 000 динара (3.04), 40 000 динара (3.03).

б. Обука за водитеља групе.

Обука водитеља група мађарских културних друштава у Војводини у оквиру појединачних тема. На обуци из 2018. као могуће теме су покренуте писање пројеката, прикупљање средстава, људски ресурси и ПР. Након процене потреба – које смо извршили 2022. са Моником Фабиан, сарадницом Културног савеза војвођанских Мађара – бисмо хтели организовати циљану обуку од више састанака заједно са Културним савезом Војвођанских Мађара, на следеће теме:

- Како створити материјалне изворе: писање пројеката и извештаја о трошковима (пројектни документи, платформе, пројектни периоди, ВГА (Бетлен Габор Фондација), МНС, покрајина, НКА за културу, Чори, министарство итд.)
- Проналажење људских ресурса: налажење локалних ресурса (кога и како се може мотивирати за рад у датом насељу, рад са новим нараштајем, мотивација)

- Оснаживање заједнице, активно учешће у заједници
 - Дидактика и пракса игара за изградњу и оснаживање групе
 - Волонтерство (Шта значи бити волонтер? Како регрутовати волонтере? Шта нам може дати волонтерство?)
 - Развој организације (односи између људи на водећим позицијама и радника, методе планирања, стил управљања, управљање конфликтним ситуацијама, израда стратегије, планирање слике о будућности, дефинисање циљева итд.)
 - Екстерна комуникација организације (однос са штампом, протоколарне делатности) и интерна комуникација – мотивационе методе унутар организације)
 - Организовање догађаја (врсте догађаја, планирање, реализовање, препреке, завршетак)
 - Управљање пројектом – планирање пројекта (дефинисање циља, рашчлањивање задатака, дефинисање активности, планирање трошкова, анализа ризика, заказивање, итд.); дефиниција пројекта, карактеристике, врсте, фазе; управљање пројектним тимом, координација пројектних активности; екстерна и интерна пројектна комуникација (комуникација између учесника у пројекту, комуникација са екстерним сарадницима, платформе, публикације, медији, интернет итд.); затварање пројекта (затварање, евалуација, резултати)
 - Добре праксе у војвођанско мађарском јавном образовању
- Покрајински буџет: 100 000 динара (3.04)

с. **Методика примењених игара – акредитовани курс за педагоге**

Завод за културу војвођанских Мађара акредитовао је 2022. године курс за обуку наставника *Методика примењених игара* који се састоји од 5 модула (5x2 дана обуке и 2 часа домаћег задатка по модулу), који држи Шандор Комароми професор драме, стручњак менталне хигијене, Моника Мачаи педагог драме и Тамаш Олах позоришни учитељ заједно са другим сарадницима.

Изградња генерацијских мостова без сукоба захтева висок степен отпорности и промену приступа, без којих је рани синдром напуштања каријере (синдром сагоревања) ризик за оне у професији наставника. Алати примењеног позоришта и драме могу бити решење, захваљујући својој акционој (партиципативној) форми, њиховом приступу усредсређеном на особу, искуственој природи гамификације и њиховом високом степену интра- и интерперсоналности, а ова средства су се већ развили у добро развијену методологију.

Обука се препоручује и за наставнике, професионалце који раде са децом, социјалне раднике и свесне родитеље који желе да се упознају са играма и образовним/развијним техникама у 2023. Програм ће бити акредитован до 2025. године.

Педагошка обука пријављена на акредитацију је курс од 5 модула од укупно 120 часова. Покрајински буџет: 80 000 динара (3.03), 60 000 (3.05)

- d. Понеси на пут I., II., III.** Акредитована обука за педагоге. На основу обуке Куће традиције Пут у будућност у Будимпешти, креирана су и успешно акредитована три 18-часовна курса за обуку педагоге, који васпитачима у вртићима (и учитељима нижих разреда) пружају подршку и знање у следеће три области народне уметности: народна музика и народни инструменти, народне игре и народне плесне игре, израда предмета и народни занати. Сваки од три модула захтева 16 сати лично присуство и 2 сата домаћег задатка (вредности 18 поена). Основни циљ обуке је да наставницима пружи практична знања и материјал за уградњу народних игара, народне музике и заната у своје пројекте или да их у сваком тренутку користе за обогаћивање свакодневних активности.

3.3. Промоција традиционалних и нових облика учешћа у заједници и повећање људског и друштвеног капитала

a. Културни Форум Карпатског басена

Као партнер сарадник са Културним савезом војвођанских Мађара, планирамо да организујемо Културни форум Карпатског басена, пратећи догађај централној прослави Дана мађарске културе на јужном подебљу, 28. јануара 2023. године, који ће бити посвећен презентацији активности и планова за јачање добрих пракси у јавној култури и увођење нових метода на нивоу Карпатског басена.

b. Менторски програм за глумце

У 2023. години наставићемо да пружамо стручну помоћ аматерском позоришном покрету у програму менторства аматерских позоришта за аматерске позоришне куће при постављању дате представе. Користићемо све облике комуникације током целе године: од консултација телефоном или имејлом до изласка на место догађаја и позивања спољних стручњака. Свако аматерско друштво може затражити стручну помоћ до 3 пута, организовано у сарадњи са Културним савезом војвођанских Мађара. Покрајински буџет: 20 000 динара (3.01); 30 000 динара (3.05); 50 000 динара (3.10)

c. Програм „Mutogató”

Педагози могу да присуствују часовима драме у својој учионици, увек са групом/одељењем дотичног вртића или школе, коју води Моника Мачаи. Изучавање мађарске књижевности за основце нуди се у нетрадиционалној форми, али се ученицима осмог разреда може помоћи и у избору занимања кроз методе драмске педагогије. Метод омогућава активно учешће целе групе у процесу учења креирањем ситуација заснованих на ситуацијама из стварног живота.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03)

d. Сусрет Глумаца Аматера Војвођанских Мађара

Домаћин XXVII. Сусрета Глумаца Аматера Војвођанских Мађара су Аматерско позориште Мара и Дом културе Бачке Тополе, у суорганизацији са Културним

савезом војвођанских Мађара и нашег Завода. Сусрет је отворен за све аматерске позоришне групе из Војводине које су припремиле целовечерњу представу. Наступе ће оцењивати стручни жири. На сусрету, који ће се одржати од 13. до 22. априла 2023. године, наш институт ће координирати стручни програм, учествовати у модерирању жирија и у уређивању и припреми дневног штампаног издања скупа Sűgő.

Покрајински буџет: 10.000 динара (трошкови горива)

е. Дечја драмска радионица

Годишњи сусрет мађарских дечијих позоришних глумаца из Војводине организоваће у мају 2023. године у Фекетићу Мађарско драмско педагошко друштво Војводине у сарадњи са Заводом за културу војвођанских Мађара, са Културним савезом војвођанских Мађара и са Драмскопедагошким Друштвом из Будимпеште. Очекује се да ће у Дечјој драмској радионици учествовати двадесет до тридесет драмских група. Најбоља представа ће представљати наш регион у јуну на Митингу националног дечјег позоришта Шандор Вереш у Будимпешти.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03), 50.000 динара (3.10)

ф. Посредовање школског позоришта и програма позоришног образовања у Војводини

У сарадњи са неколико независних мађарских трупа, трудићемо се да и у 2023. години адолесцентима донесемо адекватан позоришни доживљај. У марту нам стиже група Láthatárgonca психовом представом под називом Kétfelhő. Kétfelhő је комплексна позоришна представа едукативног карактера осмишљен за ученике 7. и 8. разреда основних школа, са посебним фокусом на комуникацију са угроженим групама. Представа има за циљ да пружи опипљиву помоћ у превазилажењу проблема везаних за агресију тако што ће ученике навести да преузму активну улогу. Поред позоришног искуства ученици могу научити и испробати могућности које пружају ненасилна комуникација и кризне интервенције. У Војводини ћемо 2023. године моћи бесплатно да понудимо наступ у 3 основне школе.

г. Стручни камп аматерских и ђачких глумаца војвођанских Мађара (MAdT)

Циљ XXV. MAdT-а, стручног кампа аматерских и ђачких глумаца војвођанских Мађара је оснаживање позоришног покрета, професионално усавршавање кроз обуку чланова покрета. Циљна група: првенствено чланови или потенцијални чланови мађарских аматерских позоришних друштава и студентских позоришних група у Војводини. Камп ће бити организован у Сенти од 6. до 13. јула 2023. године у сарадњи са Културним савезом војвођанских Мађара. Учесници ће радити у две глумачке групе, једној драматуршкој и једној редитељској групи. Поред говорних часова и специјализованих група, полазници ће имати прилику да погледају позоришне представе и окушају се у разним професионалним активностима, попут света позоришних техника. Максималан број учесника: 50. Осмодневни стручни програм обухватиће узраст од 15 до 32 године за глумце, 16 година и више за драматуршку групу и 18 година и више за редитеље у мађарским насељима

Војводине и Карпатског басена. Покрајински буџет: 40.000 динара (3.01), 30.000 динара (3.07), 50.000 динара (3.11)

h. Add-vent

Add-vent онлајн је адвентски календар који реализујемо заједно са Културним савезом војвођанских Мађара. Циљ је оснажити чланове и вође позоришних група да чак и у овом тешком времену и даље постоји могућност, а још више потреба да остану у контакту и пренесу знање, и да путем онлајн платформе пренесу чак и различите методе или игре за изградњу тима. Ово је сврха видео записа које смо направили, покушавајући да период адвента учинимо мало посебнијим и разигранијим. Снимцима и садржајем нашег адвентског календара покушавамо да у домове глумаца унесемо теме које могу да користе и у онлајн простору. Видео снимци и сесије су груписани око више тема: интервјуи, разговори, прошли наступи, али имамо и садржаје (и) за едукаторе, вежбе за изградњу вештина и умрежавања, као и презентације онлајн платформе, које припремају говорници који смо позвали.

i. Игра за младе заједнице – истраживање у кругу педагога који подучавају у вишим разредима основних школа

У обуци наставника у Војводини се минимално помињу задаци наставника, нити се наставници упознају са алаткама за игру. Истраживање користи онлајн упитник како би се сазнало колико сматрају важним одељенске старешине и наставници друштвених наука (мађарски језик и књижевност, страни и језици средине, историја, грађанско васпитање и веронаука) и уметности (музичка и визуелна уметност) у војвођанским вишим разредима основних школа (ђаци између 11 и 15 година старости) ову методу, да ли су свесни тога и његових благотворних ефеката; да ли се усуђују да воде игре; да ли смеју заменити улоге: да ли заједница са којом раде одређује мотивацију наставника. У зависности од резултата, у школама у којима се ове праксе користе, може се обавити интервју у фокус групи како би се проценило да ли су деца активнија на часовима наставника који користи игре за изградњу заједнице и да ли, због позитивних искустава које су имали, имају више ентузијазма да учествују у раду него на другим часовима.

j. Тематски, ванредни часови књижевности

Популаризација лепе речи, матерњег језика и музичке културе на годишњицу Петефија и Вереша са уметницом Имола Корхецом у образовним установама неколико војвођанских насеља.

k. LIX. Gyöngyösbokréta и XLVI. Durindó, јун 2023.

Манифестација Културног савеза војвођанских Мађара. Пријаве, помоћ у координацији жирија, састављање програма, пратећи програми. Нултог дана наступају локалне групе. На манифестацији Gyöngyösbokréta буде око 30 фолклорних ансамбала, а на манифестацији Durindó око 120 група народне музике, оркестара и солиста.

I. Недељно обезбеђивање обуке изворне музике

У Сенти, Горњем Брегу, Торњошу, Мољу, Кањижи и Чоки. Преиспитивање искустава од претходних, отприлике годину дана, у складу са потребама. Тренутни радимо на недељном нивоу са отприлике одлив стопедесет младих. По потреби, оснивање нових група у другим насељима.

m. Обданиште народне музике

Недељне активности у обдаништима за децу и васпитне педагоге у трајању од 9 месеци. Посета 12 обданишта првенствено са оним стручњацима, који су завршили обуку Kézzők képzője у Будимпешти, са учешћем фолклорних музичара. Циљ је да се у току њихових активности у својим групама на васпитаче пренесе стечено знање и научена методологија. Активности се првенствено потхрањују из народне традиције и народне уметности.

n. Зимски камп народне музике Dúrmoló, 3-7. јануар 2023.

11 врста инструмената, уз учешће наставника народне музике из Војводине, за млађе генерације, где је веома наглашена настава мађарских народних песама у Војводини. Јутарња и поподневна настава у малим групама по инструментима и у камерном оркестру. Поред технике свирања инструмената, важна је и изградња заједнице. У камп долазе деца из целе Војводине, а циљ је да упознају и цене песме нашег краја.

3.4. Везе са матицом, Карпатским басеном и Европом, свакодневна култура

a. Култивал

Култивал организује омладинска секција Округлог стола културе Карпатског басена. Очекују се групе од по 5-20 учесника из Трансилваније, Поткарпатја, Прекомурја, Словачке и Војводине. Поред ликовних остварења, фотографија, позоришних представа, музичких и плесних продукција на фестивалу можемо упознати традиције и вредности региона из којих учесници долазе. Култивал се сваке године изграђује око једне тематике, и сваке године је организује друга регија. 2023. би ред био на Словачкој, али се показала могућност да то буде Војводина. Култивал се сваке године изграђује око једне тематике. Покрајински буџет: 20 000 динара (3.07).

b. Културно-просветни округли стол Карпатског басена

Завод је један од оснивача овог дешавања, а активности обухватају шест земаља Средње и источне Европе (Хрватска, Румунија, Србија, Словачка, Словенија, Украјина), а који је настао из тежње да се поново промисле заједничка прошлост и настојање за повезивањем у садашњости.

c. XXVI. Сенћански фестивал певане поезије

У мају 2023. године ће се у одржати, у организацији Културно-образовног центра „Турзо Лајош”, у Сенти XXVI. Сенћански фестивал певане поезије, на који нам подједнако стижу такмичари из прекограничних региона и из Војводине. Наш Завод ће се укључити у организацију.

d. Такмичење *Öt határon át* („Преко пет граница“)

Интерактивно такмичење оснивача Културно-просветни округли стол Карпатског басена, који има за циљ упознавање отаџбине, и одвија се у више кругова. Конкурс за такмичење од 5 кругова смо расписали на јесен 2022. Такмичење траје до 2. априла 2023., када се одржава финале. Наш Завод је главни координатор такмичења.

e. Камп *Útra, kamasz!* („Путуј, тинејџеру!“)

Камп *Útra, kamasz!* ће се одржати у Мађарској у јулу 2023. године у организацији Института за културу мађарских народности из Лендаве. Путне трошкове сносиће Завод. Локација кампа варира из године у годину, али заједничко је то што учесници кампа недељу дана живе изван цивилизације, у подручју поред шуме, у шуми. Програми су осмишљени тако да се изводе на свежем ваздуху, на отвореном, а сваке године је дуже пешачење како би се испитала воља и кондиција младих, наравно водимо рачуна о старосној групи – пешачења су у пратњи планинарског водича и играмо игрице. Адолесценција је доба првих одлука: у *Útra, kamasz!* кампу организујемо активности које изазивају кампере да направе избор, било да су то озбиљне активности, игре, припреме за изазове или активности у природи. Учимо их одговорности, тимском раду и саосећању кроз активности самосвести и вршњачког учења. Мађарски завод за културу Војводине сваке године шаље у камп тим од 4-7 људи са вођом групе који има богато искуство са децом и омладином, пуно игара и активности. Хонор вође групе и путне трошкове групе из Војводине обезбеђује Завод.

3.5. Обезбеђивање општег приступа културној понуди, ширење уметничких дела

Задатак нам је да проширимо приступ (више културе на улицама, трговима), помажемо ширење постојећих продукција (нпр. путујуће изложбе и продукције), као и развој вештине пријема и оријентације (музеј који својим услугама чини пријатним боравак посетиоцима, културни школски програми прилагођени потребама и развојном нивоу деце, музејска педагогија, стимулисање развијања потребе за перманентним учењем код одраслих и побољшање услова за то). У упознавању са културним услугама, могу нам увелико помоћи и нови медији који користе наше електронске базе података и адресаре.

- a. **Гостовања дечијих представа**, првенствено у оним насељима где не постоји институционална позадина, а која би омогућила одржавање представа на мађарском језику. Покрајински буџет: 65 000 динара (3.03); 30 000 динара (3.05)
- b. **Одржавање ванредних часова музике** за ученике виших разреда, током којих се упознају са савременим мађарским композиторима из Војводине и стичу/понављају знање из области историје музике, док им постаје сасвим природно да усвоје садржаје озбиљне музике. Часове музике држе наставник певања Золтан Габор и пијаниста Арон Сенти.
- c. **Посредовање школског позоришта и програма позоришног образовања у Војводини**. У сарадњи са неколико мађарских трупа, трудимо се да и 2023. године адолесцентима донесемо позоришни доживљај. Покрајински буџет: 30.000 (3.09)
- d. **Изложба у фоајеу Завода**. У атријуму седишта нашег завода могуће је одржавање мањих изложби са мање елемената у веома скромним условима. Поред изложби чији је циљ промовисање наших програма и изложби на којима су експонати стварани на нашим курсевима, обезбеђујемо могућност младим ауторима да се представе.
- e. **У Сенћанска Музичка Радионица импровизативне музике**. Обе године је девети пут да организујемо **Сенћанску Међународну Музичку Радионицу импровизативне музике** уз руковођење Силарда Мезеија и његових колега, и ове године, по први пут, фестивал овако добија међународни карактер. Циљ иницијативе је да у току трајања радионице сакупи српске, мађарске и импровизативне музичаре из регије, на размену искустава, дружење и заједничко стваралаштво. Радионица је отворена и за заинтересоване младе музичаре: желели бисмо да им помогнемо у њиховим првим корацима ка пољу импровизоване музике, и да открију јединствену могућност изражавања која се крије у овој уметничкој форми као и лепоте стварања.
- f. **Брошура о раду Завода** - везано за нови сајт планирамо издање проспекта, који ће на адекватан начин представљати разноврсну делатност Завода, пружити увид у његов рад, менторски програм народне музике, народне игре и глуме, представити издавачку делатност и услуге дигитализације. Образац желимо послати свим удружењима, општинама и месним заједницама.

3.6. Умрежавање. Рад Мреже Куће Традиције Војводине

- a. **Организовање Сусрета кућа плеса и Sokadalom на дан Светог Михајла** септембра 2023. године. Место одржавања приредбе биће Спортска хала у Сенти, која располаже просторијама погодним за такву манифестацију, као и гледалиштем и плесном површином који могу да приме више хиљада посетилаца. Пратећи програми: вашар занатских производа, кућа плеса за

- децу, представљање радионица народне музике, наступи гостујућих фолклорних плесних група, округли столови, тематски програми који ће додатно обојити смотру. После представљања чувара традиције и гала програма следи кућа плеса до зоре.
- b. **Курс плетења корпи.** 64-часовни курс одржаће Золтан Ковач, плетач корпи, инструктор, у кући традиције у Темерину.
 - c. **Обука ткања.** Популаризације ликане технике ткања.
 - d. **Обука израђивача ношњи** – менторски програм, сакупљање. Менторски програм за полазнике два војвођанска курса израде ношње води Ержебет Тајти, специјалиста одевне индустрије, креативац и специјалиста. Инструктори ће у фебруару углавном припремати студенте за конкурсе из текстилне индустрија под називом *Hagyományból divatot – generációkon át* (= *Од традиције моду – кроз генерације*), док ће их у априлу чекати велики изазов, задатак је припремити, прикупити и документовати ношње насеља Хертелендифалва, наш тим ће у селу остати 4 дана.
 - e. **Обука грнчара.** Одвијаће се под вођством Каталин Киш, сенђанског грнчара на недељном нивоу, уз помоћ Фондације Чори Шандор, овај курс ће употпунити обука од 4 сеансе за полазнике који су већ на напредном нивоу, се предавачима из матице, а већ опремљеној радионици у Септи
 - f. **Занатски камп за занатлије у Војводини.** Плетење корпи, фарбање намештаја, ткање простирки, вез, филцање, дизајнирање одеће и биљно фарбање биће 8 основних занимања, поред којих ће мајсторе свакодневно имати неколико заједничких програма/представа: сарадњи стручних грана у изради савремених предмета, хербализам, маркетинг, вештине жирирања.
 - g. **Оцењивање предмета народне примењене уметности.** Оцењивање организујемо пети пут, а након тога нас очекује и стручни дан, захваљујући којем се квалитет радова све више побољшава.
 - h. Подршка организацији **радионице приповедања народних бајки.** Задатак координације припада етнологу др. Јудит Рафаи, контакт особа је приповедач Саболч Нађ Абоњи.
 - i. **Додела награда такмичења у причању народних бајки Лајош Калмањ:** слање приповедача из Војводине на Фестивал народних прича *Hetedhét Hatvan* и обезбеђивање других специјалних награда.
 - j. **Снимање приповедања народних бајки** уз помоћ штаба Pannon RTV (= РТВ Паннон).
 - k. Координација **приповедачких радионица.**
 - l. **Обука руководилица народних певачких група.** Наставак започете обуке и организације испита за полазнике. Локација је Јужна-Бачка и Јужни-Банат по 2-2 пута.
 - m. **Обука ансамбала народне музике.** Две викенд теоријске и практичне обуке у марту и октобру, 2-3 предавача дневно.
 - n. Организовање **састанака Дур-Мол.** Млади народни музичари проводе заједничко поподне и вече на 4 локација која се мењају. Сусрети ће бити завршени свечаном представом у месном Дому културе.

- o. Пратећи програми манифестација **Durindó** и **Gyöngyösbokréta**: концерти, ручни радови.
- p. Концерт изворне музике на Такмичењу народне уметности средњошколаца (**KNV**) који се одржава у априлу у Темерину.
- q. Организовање наступа једне фолк групе на **Фестивалу кукуруза** у Кањижи, у циљу повећања шароликости програма фестивала.
- r. **Камп Алмарнум**. Обезбеђивање полазника из Војводине (стручњака који се баве просветном и јавном културном делатношћу) за методички камп народне уметности Куће традиције.
- s. **Ricsaj – сусрет са народном уметношћу**. Низ сесија заснованих на традицији током јесењих викенда. Комплексне активности на више локација, са ансамблима, ручним радовима, играоницом, координираним часовима плеса, приповедачима.
- t. **Радионице народне уметности за предшколце, школарце и породице**. Тематска, планска предавања уз посете вртићима, школама и удружењима војвођанских народних музичара, учитеља игре и водитеља играоница.
- u. Организовање акредитованих обука **Útravaló** (= Попеси на пут). Организујемо акредитовану обуку из 3 теме: народна музика и музички инструменти у образовању, народне дечје игре и народни плесни покрет у образовању и израда предмета и народни занати у образовању.
- v. **Стручна сарадња са Учитељским факултет на мађарском наставном језику у Суботици**. Организација предавача, народних стручњака за универзитетска практична предавања.
- w. **Радионица фарбања намештаја у Сента** и промоција књиге Тинде Зентаи под називом *A festett népi bútor* (= Фарбани етно намештај).

4. Заштита културног наслеђа - Дужности јавног прикупљања

Један од највећих и изузетно важних пројеката Завода, чије основе смо већ започели и 2023. настављамо, јесте обнављање дигиталног простора Завода, пратећи садашње и будуће дигиталне трендове, у сарадњи са Националним саветом Мађарске националне мањине. Подједнако настављамо са радом библиотеке, архива и дигиталног архива, односно вршимо и дигитализацију и чуваног материјала, као и услугу дигиталног садржаја. Дигитални материјал стављамо доступним на сајту vamadia.rs, односно овде ће се моћи прегледати целокупна архива Завода, а то значи да ће моћи да се наводе и они унутрашњи садржаји чије објављивање садржаја спречавају ауторска права. Овај садржај који није дигитализован истраживачи могу да претражују у заводу.

4.1. Активности везане за јавне збирке

а. Библиотечке активности

- Дефинисање распореда набавке књига. Покрајински буџет: 100.000 динара (3.08)
- Слично као и сарадња са издавачком кућом Форум, регулисање наруџби књига од највећих мађарских издавача у Војводини и институција које се баве издаваштвом књига за набавку једногодишњих (у случају значајног броја публикација, полугодишњих) издања, и успостављање односа размене. Издавачи: Életjel, zEtna, Agapé, Solymosy Kft., Zavod za udžbenike (Novi Sad), Magyar Szó Lapkiadó Kft., Sajtószabadság Alapítvány, Symposion Polgárok Egyesülete, VM4K, Szabadkai Városi Múzeum, Szabadkai Községközi Műemlékvédelmi Intézet, Zentai Történelmi Levéltár, Szabadkai Történelmi Levéltár, Újvidéki Egyetem - MTTK, Újvidéki Egyetem - Magyar Tanszék, Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Klss Lajos Néprajzi Társaság, Monográfia Helytörténeti Egyesület, Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság.
- Праћење издања локалних културних друштава и установа културе које се само повремено баве издавањем књига, листингом и наручивањем публикација преко предузећа за продају књига. (Каталог Библиотеке Матице Српске, као лиценциране установе за каталогизацију публикација, може бити погодан за праћење новијих публикација.)
- Праћење издања мађарских издавача војвођанских мађарских аутора или бављење војвођанским темама, листинг и наручивање публикација преко предузећа за продају књига.
- Сортирање и каталогизација дела која се налазе у екстерном магацину
- Основе система складиштења: по потреби држање на окупу појединачних јединица из збирки и легата, а у оквиру тога примена механичког (numerus currens) система складиштења. Значајан део колекције Сабо-Гуљаш је каталогизован 2022. године из фонда који се чува у екстерном складишту. У 2023. години то ће бити настављено, као и обрада других завештања високог приоритета (завештање Ласло Геролда, завештање Каталин Пакша). Систем складиштења за збирку језгра такође ће морати да буде постављен у спољашњем складишту, пошто у главној згради више нема простора за смештај даљих аквизиција.
- Документовање вести о Мађарима у Војводини у штампи на српском језику и у медијима уопште на дневном нивоу уз учешће Удружења

Нинамедија из Новог Сада, (аудио, видео, штампана и интернет штампа). Покрајински буџет: 250.000 динара (3.08)

б. Музејске активности

- Дигитализација музејских материјала, ликовних збирки, добара архитектонског и културног наслеђа (уз укључивање сродних институција). – То омогућује успостављање једне интегрисане базе података о збиркама (музејским, архивским, библиотечким), односно да се учине први кораци ка успостављању базе података једног виртуелног музеја. Овај виртуелни музеј интегрише у себи више база података, проширујући на тај начин могућности претраживања, простор погодан за кориснике, који ће бити лако доступан како за научне истраживаче тако и за заинтересоване. Почетни радови су већ у току, на неким пољима су већ постигнути и резултати (архив изворне музике, инвентар завичајних или етно кућа, база података споменика културе, дигитална библиотека, ликовни фонд). Покрајински буџет: 25 000 динара (3.03)
- У координацији нашег Завода се наставља **програм завичајних кућа**, у оквиру којег је досада сачињена електронска евиденција намештаја и других предмета покућства завичајних кућа у Скореновцу и Темерину. Сачињени инвентар предмета ћемо уградити у интегрисани систем јавних збирки „HunTéka”. Желели бисмо наставити програм и у 2023. години. Покрајински буџет: 50 000 динара (3.03)

с. Делатности народне уметности и архива

Наставак преноса целокупног материјала архива изворне музике, који се до сада чувао на магнетофонским касетама, на дигиталне носаче података, те његово објављивање на интернету у складу са аспектима коришћења у културно-образовне сврхе – за саслушавање и бележење снимака изворне музике, са друге стране сачињавање записника забележених рукописа. Систематизација тонског материјала дигитализованих касета и магнетофонских трака – више од 500 сати – на основу пет томова Изворних песама Мађара у Војводини (VMND), даља систематизација мелодија према жанру, типу, географској целини и стилу. Направити тонски извор серије VMND из архива изворне музике. Даље обогаћивање архива изворне музике копирањем снимака и рукописа аматерских сакупљача изворне музике.

4.2. Задаци дигитализације

- a. **Књиге, серије књига.** Библиотека „Híd” (1939-1940). *Színpadunk* (1945–1951). *Temerini füzetek* (1969), Календар у форми свеске коју издаје Magyar Szó (1952 -). Дигитализација и постављање на Вамадију. Поред тога издања за које смо од аутора добили дозволу за дигитализацију и постављање током године.
- b. **Часописи. Почетак дигитализације следећих часописа:** *Vajdasági írás* (1928-1929), *Agapé* (1977-1989), *Oktatás és Nevelés* (1973-1991). Дигитализација и постављање на Вамадију.
- c. **Дневне и недељне новине.**
Наставак дигитализације дечјих новина Jó Rajtás од 1963. године. Дигитализација дечјег издања Mézeskalács (1953-). Дигитализација и постављање на Вамадију.
- d. Као део посебне збирке обрађују се текстови који помажу у избору комада за аматерска позоришта – **Drámatár** [Драмски архив]. Захваљујући сарадњи са Новосадским позориштем, Народним позориштем Суботица, Позориштем Деже Костолањи, Сенћанским мађарским камерним позориштем и Дечјим позориштем у Суботици, фонд ће се обогатити новим позоришним комадима, чији ће целокупни текст до краја године бити допуњен новим елементима података. Сакупићемо комаде до сада приказане на репертоару наших позоришта и њихове видео снимке.
Почетак дигитализације плаката, фотографија и драмских текстова везаних за Народно позориште Суботица.
- e. **Обогаћивање фонда фотографија.** Дигитализација колекције фотографија и филмских негатива Ласла Дормана. Дигитализација архиве фотографија недељника Hét Nap. Прикупљање даљних фото материјала и од цивилног становништва. Циљано проналажење поменутих лица и организација, односно објављивање прикупљања фотографија – па чак и облику конкурса – за физичка лица, колекционаре, удружења, организације.
- f. **Дигитализација материјала локалне историје и збирки** – удружења и цивилне организације по војвођанским насељима чувају архиве историјата, празника, чланства итд. насеља/организација, њихова дигитализација на лицу места (постоји могућност да стручњак Завода, уз одговарајућу техничку опрему, то одради на терену) или да се материјали допреме у Завод. Покрајински буџет: 250 000 динара (3.03)
- g. Набавка и дигитализација III необјављене књиге **Колекције Мађарске изворне музике Југославије** (*Песме Мађара са дравске тромеђе*).
- h. **Обогаћивање архива покретних слика.**

- i. **Обогаћивање аудио збирке.** Већ смо раније дигитализовали, на аудио тракама снимљену колекцију етнографа Олге Пенавин. У даљем периоду, врши се обрада овог материјала по темама и постављање истог на Вамадију.
- j. **Проширење архива фолклора.** Тренутно се у Заводу архивирају следеће манифестације које мобилишу целу мађарску популацију у Војводини: фестивал *Durindó* и *Gyöngyösbokréta*, односно Такмичење у приповедању народних прича *Kálmány Lajos*. Постоји намера да се ова активност убудуће прошири и на архивирање других фолклорних приредби (*Köketánc*, *Szólj, síp, szólj!*, сусрети војвођанских витлејемских обичајника, сусрети девера, односно курсеви старих заната, радионице, активности група за неговање традиција) који се одржавају по Војводини итд. Документовање свих ових појава захтева један посебан архив. Унутар тог архива би требало одвојити грађу која се односи на значајне личности војвођанске народне културе, где бисмо регистровали податке везане за истакнуте личности војвођанског фолклоризма, са посебним освртом на оне који су стекли звања Мајстора народне уметности и Млади мајстор народне уметности.
Покрајински буџет: 300 000 динара (3.01), 2 035 000 динара (1.01, 1.02), 50 000 динара (3.08)

5. Услуга дигиталног садржаја, структура Вамадије

По налогу Националног савета Мађарске националне мањине, Завод пружа бесплатну услугу дигиталног садржаја кроз **vamadia.rs** платформу пратећи културну стратегију. Припрема постављања дигитализованог материјала (у случају било ког садржаја: штампано, аудио, фото и ликовно дело) на Вамадију (разјашњење правних питања, дозволе). Постављање дигиталних материјала. Метадокументовање дигиталног материјала.

Vamadia – Vajdasági Magyar Digitális Adattár (Дигиталне архиве војвођанских Мађара (Вамадиа))

5.1. Проширење садржаја Vamadia.rs

а. Изградња **Галерије Портрета Делвидека** (Délvidéki Arcépcsarnok), у оквиру које постепено изграђујемо ауторске профиле, односно библиографије, лексикографске податке – база података писаца стручних текстова и белетристике, локалних историчара, колекционара, преносилаца података, фотографа и сликара војвођанских Мађара. Поновно контактирање мађарских аутора и истраживача (књижевних, научних и јавних) у Војводини и тражење сагласности за дигитализацију и бесплатно онлајн објављивање њихових радова у циљу проширења библиотеке публикација. Циљ дигиталне

библиотеке је да покрије што шири спектар писане културе војвођанских Мађара у овој целини на различите теме: историја, етнографија, локална историја, белетристика, социологија и друге теме, посебно друштвене науке. Развој, проширење и уређивање профила аутора у Галерији портрета Делвидека, тако да се на платформи Вамадије може приступити важним фазама и детаљима креативне и научне каријере, нудећи корисницима библиографије аутора. У наредним годинама бисмо желели да проширимо са личним формуларима и профилима музичких- и фолклорних позоришних стваралаца.

в. Збирка издања. Дигитална библиотека садржи дела Мађарских војвођанских ствараоца. Библиотеку употпуњује база података аутора, у којој су нашли места и савременици и значајни ствараоци књижевне историје. Збирка књига белетристике, локалне историје, етнографије, социологије, историје, новинарства и књижевних студија. Прикључени дигитални садржај је доступан и може се скинути само у том случају ако не постоје правне препреке везане за ауторска права.

с. Збирка периодика. Збирка периодично штампаних новинарских издања војвођанских Мађара. Садржи уметничке, научне и јавне часописе који се могу читати онлајн. Дигитализација и метаподаци савремених и значајних часописа из културне историје Војводине на основу прелиминарног плана дигитализације у циљу лакше оријентације корисника. Допуна дигиталног садржаја (PDF фајл) описним пољима са подацима, овде спада садржај, круг запосленог, снимање анекса, и тако даље.

Наставак прикупљања већ у дигиталној форми постојећих часописа, локалних новина (нпр. Szószóró – Бајша, Csókaí Krónika – Чока, Szó-Beszéd – Мали Иђош итд)

д. Збирка фотографија. Онлајн фото архива на тему етнографије, образовања, уметности и јавног живота. У збирци се могу подједнако наћи радови ревносних колекционара, фотографије непознатих аутора као и радови професионалних уметника. Наставак дигитализације збирки Ласла Дормана, Мађаша Немета и Ендреа Ковача. Набавка додатног фотографског материјала:

- дигитална фото архива Кањиже (у власништву Истраживачког центра Делвидека) ;
- архива фотографија Magyar Szó-а;
- материјала аматерских колекционара, нпр. Норберта Шарвара (*Adahatár*) ;
- локалних фото хроничара, нпр. Кароља Пушкаша (Кањижа, сопствене фотографије, и архивска збирка), Пал Банко (Темерин, власништво Темеринских новина), Шандор Боруш (Темерин) ;
- професионалних фотографа, нпр. легат Ане Лазукич;

- породични легати (нпр. фото материјал породице Вермеш – власништво Михаља Вермеша);
- материјал локалних фото студија који су одавно успостављених или престали да раде (нпр. Фото Ица, Суботица – власништво Петера Рица; Фото Иван, Сента), итд.
- већ публикованих фото збирки – нажалост, фотографски материјал завичајних публикација објављених у прошлости или произведен са мањим буџетом и са мање захтевним стандардима штампања понекад је готово неупотребљив, па је оправдано ове фотографије квалитетно дигитализовати и поставити у базу података – ако су још увек доступне у свом изворном облику.

Циљано контактирање наведених лица и организација и објављивање колекције фотографија – чак и у форми конкурса – креирањем отвореног интерфејса за постављање фотографија за појединце, колекционаре, удружења и организације на сајту.

е. Аудио збирка. Аудио збирка се састоји од три целине, од фолклорне аудио збирке, од збирке фолклористичких гласова који укључују аудио материјале покрета народне уметности, као и збирке јавног образовања, уметности и науке. Прикупљени и регистровани аудио материјал може се филтрирати на неколико начина, прилагођавајући се специфичностима сваке јединице прикупљања.

ф. Сликарска збирка. Обрађује сликарске-, графичке-, вајарске радове и радове примењене уметности, који се баве дизајном, што уједно представља и портфолио (наставак већ постојеће сликарске базе података). Објављивање електронских **сликарских албума** и њихово допремање до одговарајућих форума.

г. Уређивање Фејсбук странице Вамадиа. Објављивање садржаја базе података приликом неке годишњици или друге актуелне теме је одличан начин да се садржај базе података брзо и лако приближи широј публици са најмање једном објавом недељно.

5.2. Увођење новог садржаја/група садржаја/база

- а. Формирање базе докумената,** укључујући рукописе, памфлете, постере итд., материјал који се не уклапају ни у једну од до сада створених збирки.
- б. Збирка плеса.** Видео збирка народних плесова (онлајн база података са онлајн видео записима или онлајн база са офлајн видео записима, у зависности од законске сагласности).
- с. Профили позоришних и представа извођачких уметности.** Видео/постер/фото албум, текстуални документ (рецензије, најаве).

5.3. Развој

- a. **База фотографија – екстерни пренос фотографија на сервер.** Повећана интерактивност, могућност фолксономије / етикетирања заједнице. Креирање интерфејса у који свако може добровољно да отпрема фотографије - отпремљени садржај мора да прође административну проверу. Корисник може да дода кључне речи фотографијама на страници - учитане кључне речи морају проћи административну проверу. (Програм Шимона Кезаија: <https://kezai.hu/>, Фортепанон)
- b. **База ликовне уметности – профили дела**
- c. **Развој профила 3.** Рад глумаца, редитеља, драматурга, драматурга, професионалаца, за чије профиле систем читава представе повезане са њима. Први корак је креирање профила за позоришне/сценске представе.

5.4. Институционална сарадња

Важно је да Вамадиу свака јавна збирка која се односи и на мађарски материјал сматра једном заједничком платформом за прикупљање, зато је битна изградња сарадње које свакој институцији омогућава ефикасно онлајн присуство. Приоритетни задатак за 2023. годину је укључивање библиотека у рад Вамадије и, у светлу тога, координација активности дигитализације у свакој институцији. У том циљу организовање предавања за менаџере библиотека о томе како Вамадија функционише – представљајући и корисничку и уређивачку страну.

Проширење институционалне сарадње на јавне установе које се старају о и чувају мађарску грађу у Војводини: архиви у Војводини; војвођански музеји; војвођанске библиотеке; друге колективне институције.

Проширење институционалне сарадње на формалне и неформалне организације са мађарском грађом у Војводини: завичајне збирке; удружења (индустријска, културна, пољопривредна, уметничка и тако даље).

Закључивање сарадње са Издавачком кућом д.о.о. Magyar Szó у вези са архивом фотографија коју чувају. Закључивање сарадње са Издавачком кућом д.о.о. Hét Nap у вези са архивом фотографија коју чувају. Почетак сарадње са Pannon RTV у вези са медијским материјалом који они имају.

6. Научне активности

6.2. Научне конференције, симпозијуми, семинари, програми

Културно-просветни округли стол Карпатског басена са представницима Културно-просветних институција Карпатског басена у суорганизацији са Културним савезом војвођанских Мађара.

6.3. Истраживачке активности, базе података, студијске збирке, сакупљање

- a. *Лексикон књижевне и културне историје Мађара Делвидека у XIX веку* четворогодишњи истраживачки рад др Ференца Мака, историчар књижевности и уметности. Прва година рада је 2022. у којој се завршило комплетирање одредница. У следећој фази свог рада, 2023. године, покушаће да сачини инвентар институција – читалачких кругова, учених друштава, казина – и црквених еминенција. Енциклопедија са планираних 1000-1200 одредница би резимирала овај неупоредиви и славни период наше прошлости.

Током пола века историје грађанског друштва Бачке и Баншага између 1867. и 1918. године, рађају се и довршавају у свој својој лепоти систем мађарске књижевности и институције науке о књижевности. Циљ ове књиге је да обележи бриљантни грађански период мађарског југа, Делвидека кратким сумирањем историје институција и представљањем живота и каријера истакнутих личности јавног живота, школа и академског живота.

- b. **Уређивање колекције текстова из живота традиционалног плесног (збирка студија).** Последњих деценија написано је више студија, чланака и дисертација које су покушале да представе традиционални плесни живот војвођанских Мађара. Нажалост, ове публикације се могу наћи у неколико различитих архива, што им отежава приступ. Било би неопходно уредити их у збирку текстова, уџбеник, и га учинити доступним заинтересованима у штампаној форми - чиме би се повећала вредност плесних видеа доступних на интернету (види: Збирка плеса). С једне стране, ови списи се могу користити као изворни документи за садашња и будућа истраживања, а са друге стране, они су важни са становишта историје науке. Завршена студијска публикација може дугорочно помоћи у изради регионалне *монографије плеса* која ће предузети обраду целокупне традиционалне плесне културе Војводине.

7. Издавачке активности

Издавање књига: Тинде Коршош: *Господ је мој пастир*. Сећање. Аутобиографија, животна прича, дневничка серија. Суботица, Графопродукт, 2023.

Ласло Галус: Кошница Тамашко (радни наслов) Примарни издавач: Савез аграрних удружења Војводине – Миклош Нађ.

Том меморије. Аутобиографија, животна прича, серија мемоара.

Покрајински буџет: 445.000 динара (3.03), 200.000 динара (3.06), 150.000 динара (3.08)

Осим набројаних наслова планирамо да објавимо још најмање два издања, ако нађемо могућност за конкурисање.

Дигитални документи, CD-ROM-ови, плоче: Лорант Тот Лорант – Акош Хајверт, Ана Барат Хајнал и Ервин Жолдош: *Радноти*; Видео серијал за практичну наставу народних инструмената за почетнике. Покрајински буџет: 100.000 динара (3.08)

CD са радним насловом Ја сам душа... Траговима Миклоша Раднотија и објава пропратног путописа Лорант Тот Петера, лутајућег песника, који је кренуо 31. августа 2019. од Бора до Абде да прође усиљеном рутом Миклоша Раднотија. До коначног одредишта испратило га је особље Rannon RTV-а. Завод за културу војвођанских Мађара је објавио CD и опис путовања, укључујући предавања која су одржана током путовања. CD садржи одломке из текста Абела Кесегија *Делић* и песме Миклоша Раднотија. Аудио материјал је продуцирао Акош Хајверт. Ервин Жолдош и Ана Барат Хајнал су музички сарадници. Аудио материјал за CD је завршен у децембру 2022. Завршетак текста се очекује у првој половини 2023. године, након чега ће бити објављен.

8. Отворена култура

У 2022. је наш огледни програм **Уметности и заштите споменика културе** заслужио Ликовну награду Нађапати Кукац Петер. Уз стручну сарадњу историчара уметности др хабил. Ендре Рафаи, 2023. године ће се по једанаести пут реализовати програм. Уметничка колонија је одличан пример употребе знања, са циљем да се удахне живот у заштиту споменика културе и сачува културно наслеђе овде, у завичају, у оквиру једног уметничког акцијског програма. У циљу подршке, допуне рада уметника, у рад ће се укључити и један културни антрополог, који ће истражити историјат зграда, њиховог коришћења, промена функција, као и становишта везана за њих. Правиће интервјуе, усмене и визуелне презентације. Програм је интерактиван стваралачки процес који мобилише много људи, надлежне организације и институције, као и медије, који се завршава отварањем једне неконвенционалне изложбе.

9. Резиме и евалуација

Дугорочни циљ Завода је да интегрише културне трендове и трендове у креирању јавних збирки, тачније иновативних решења који добро функционишу, на начин да их обликује како то одговара карактеристикама заједнице, научних, уметничких области и јавних збирки у Војводини. Њихове смернице и принципи – према којима увек мора држати корак са развојем технологије и одговорити на промене – утврђени су још током првих година рада и слеђени су их током функционисања током рада Завода.

Рад Завода, његове пројекте је могуће оснажити и направити их квалитетнијим уз помоћ домаћих и међународних пројеката. Циљ је: припремити пројекте и партнерства. Пратити и представити, обезбедити доступност европских трендова у региону.

За коришћење службеног аутомобила (у циљу приредби, позива и стручних саветовања) кроз целу годину за сараднике Завода из средстава покрајинског буџета планирамо 500.000 динара (3.02) на име трошкова горива.

Сента, 20. јануар 2023.

Нандор Ујхелји
председник управног одбора